

POLSKI ZWIĄZEK GŁUCHYCH

Zarząd Główny

SPRAWOZDANIE

**z działalności statutowej
Polskiego Związku Głuchych
za 2014 rok**

Czerwiec, 2015 rok

Część liczbowa do sprawozdania z działalności statutowej PZG - informacje ogólne

część pierwsza - **INFORMACJE OGÓLNE**

STAN ZAREJESTROWANYCH 2014			
I.1	Podopieczni w tym:	nieślyszący	słabosłyszący
a.	Członkowie	12733	
	do 18 roku życia	62	92
	dorośli od lat 19 - 60	4 351	2 794
	dorośli powyżej 60 lat	2 900	2 115
	osoby słyszące	419	
b.	osoby niezrzeszone	18 762	
	do 18 roku życia	378	319
	dorośli od lat 19 - 60	4 480	5 087
	dorośli powyżej 60 lat	3 868	4 334
	osoby słyszące	296	
OGÓŁEM (a+b)		31 488	
w tym:	nieślyszący	16 039	
	słabosłyszący	14 741	
	słyszący	708	
II.1.	Liczba głuchoniewidomych	148	
II.2.	Liczba podopiecznych komunikujących się w j. migowym	14 689	
II.3.	Członkowie według przynależności do kół		
a.	członkowie zwyczajni kół terenowych i zakładowych	12 717	
b.	członkowie zwyczajni kół szkolnych	9	
c.	członkowie wspierający w tym:	19	
	- osoby fizyczne	17	
	- osoby prawne	2	
II.4	Liczba członków PZG z orzeczoną stopniem niepełnosprawności:	Ogółem: 12 183	
	- znacznym	1 462	
	- umiarkowanym	9 377	
	- lekkim	1 344	
II.5	Liczba członków PZG z wykształceniem:	kobiety	mężczyźni
	- brak danych		
	- bez wykształcenia	158	96
	- minimum podstawowym	1 496	1 498
	- zawodowym	2 2696	2 715
	- średnim	1 568	1 327
	- wyższym	460	388
III. 1.	Liczba oddziałów PZG	16	
III. 2.	Liczba kół PZG – ogółem	82	
	w tym:		
	terenowych	78	
	zakładowych	3	
	szkolnych	1	
III. 3.	Liczba grup związkowych	6	

W roku 2014 odnotowano zmniejszenie stanu zarejestrowanych podopiecznych o 4070 osób. Dla przypomnienia roku 2013 odnotowaliśmy zmniejszenie stanu zarejestrowanych podopiecznych o 9 050 osób.

Stan członków zrzeszonych w kołach terenowych i zakładowych zmniejszył się o 1 973 osoby, w ubiegłym roku było to 4 196 osób.

Stan członków zrzeszonych w kołach szkolnych liczył w minionym roku zaledwie 9 osób, dla porównania w 2013r było to 59 osób.

Liczba członków PZG ogółem z orzecznym stopniem o niepełnosprawności uległa zmniejszeniu o 2099 osób, natomiast w roku ubiegłym było to 4014 osób.

Podsumowując, spadek liczby członków jest niższy, niż w latach ubiegłych.

Nadmienić należy, że do dnia 20.06.2015 nie otrzymaliśmy sprawozdania z Opola, Łańcuta oraz Mielca. Dane z dwóch pierwszych placówek zostały dostane po tym terminie, a niniejsze sprawozdanie zostało o te dane uzupełnione.

W dniu 28 maja 2014r Kapituła Odznaczeń Polskiego Związku Głuchych pozytywnie zaopiniowała 16 kandydatów do godności Prezesa Honorowego Oddziału Polskiego Związku Głuchych.

Są to następujące osoby:

- Stefania Kielińska
- Sabina Kosoń
- Anna Chowaniec Glista
- Dorota Laska
- Józefa Surma

Zasłużeni działacze i pracownicy PZG w roku 2014 zostali odznaczeni i wyróżnieni:

- Złotą Odznaką Honorową PZG – 8 osób
- srebrną Odznaką Honorową PZG – 11 osób

część druga - U S Ł U G I

Całoroczna pomoc i rehabilitacja niesłyszących w placówkach PZG		Wykonanie 2014	
I.	Liczba placówek		
	1. Liczba terenowych ośrodków rehabilitacji i wsparcia społecznego niesłyszących	66	
	2. Liczba placówek kulturalno-oświatowych (świetlice, domu kultury, kluby k-o)	67	
II.	Bezrobotni niesłyszący i osoby nieaktywne zawodowo <i>(Jeżeli brak jest możliwości podania danych liczbowych prosimy o opis problemu)</i>	kobiety	mężczyźni
	Liczba bezrobotnych i poszukujących pracy	517	504
	w tym: osoby posiadające renty socjalne	184	192
III	Usługi podstawowe – indywidualne		
1	Liczba usług dotyczących spraw indywidualnych - ogółem w tym:	73 511	
1.1	zatrudnienia i pracy	6 334	
1.2	ochrony zdrowia	14 213	
1.3	socjalno-bytowych, nauki i rehabilitacji dzieci, życia codziennego	42 425	
1.4	Liczba porad prawnych i obywatelskich	7 540	

IV.	Usługi podstawowe - grupowe	
	1. Zajęcia rozwojowo-poznawcze w kołach zainteresowań Liczba kół zainteresowań – ogółem, w tym:	406
	plastyczne	27
	komputerowe	27
	majsterkownicza	7
	praktycznej pani	17
	zdrowego żywienia	61
	bibliotekarsko – czytelnicze	30
	filmowo – video	12
	fotograficzne	18
	seniora	68
	rekreacji ruchowej	29
	sportowe	20
	szachowe	21
	tenisa stołowego	20
	inne	49
	2. Liczba zajęć w kołach zainteresowań – uczestników rocznie (zajęcia / uczestnicy)	5153/45519
	3. Zespoły artystyczne (liczba / członków)	3/146
	- liczba występów	10
	- liczba zajęć-prób / uczestników rocznie	42/20
	4. Tłumaczenie i omawianie programów TV (wiadomości, filmy, publicystyka i inne wybrane) (liczba spotkań / uczestników rocznie)	3608/52694
	5. Tłumaczenie i omawianie artykułów z prasy, broszur, aktów prawnych (liczba spotkań / uczestników rocznie)	2418/30976
	6. Zajęcia integracyjno –kulturalno– oświatowe – konkursy – turnieje – quizy – imprezy sportowo-rekreacyjne - spotkania okazjonalne – akademie – wystawy – prace społeczne – zabawy taneczne – kino – teatr itd. (liczba imprez / uczestników rocznie)	2000/32206
	w tym: imprezy sportowo-rekreacyjne (liczba imprez / uczestników rocznie)	129/4006
	7. Turystyka liczba imprez turystyczno-krajoznawczych / liczba uczestników	118/2795
V.	Usługi specjalistyczne – rehabilitacja dodatkowa	
	1. Turnusy rehabilitacyjne (liczba / uczestnicy)	3/66
	2. Szkolenia specjalistyczne, wykłady, kursy z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia (liczba szkoleń / uczestnicy)	297/16468
	3. Zajęcia profilaktyczno-rehabilitacyjne (gimnastyka korekcyjne i inne) (liczba zajęć/liczba uczestników)	107/707

4.	Zajęcia logopedyczne, psychologiczne, ćwiczenia korekcji mowy <i>(liczba zajęć / liczba uczestników)</i>	888/2661
5.	Domy dziennego pobytu <i>(liczba placówek / liczba osób)</i> Oddz.Zachodniopomorski i Oddz.Wielkopolski	2/50
6.	Warsztaty terapii zajęciowej <i>(liczba placówek / liczba osób)</i> Oddz.Łódzki i KT w Radomiu	2/60
VI.	Kursy języka migowego	
1.	PJM <i>(liczba kursów/liczba uczestników)</i> W tym SKOGiG- Oddz. Łódzki	48/519
2.	SJM <i>(liczba kursów/liczba uczestników)</i>	93/969
	grupy zawodowe: urzędnicy, nauczyciele, instruktorzy prawa jazdy, służba zdrowia i inni	
VII	Wolontariat	
1.	Liczba wolontariuszy zaangażowanych w działalność placówek PZG / liczba godzin pracy wolontariuszy	242/16664,5
VIII.	Wykaz pracowników oddziału (łącznie z ośrodkami rehabilitacji i wsparcia społecznego oraz kołami terenowymi, ogółem , w tym:	166
1.	a) kadra specjalistyczna <i>(liczba osób / liczba etatów)</i>	136/107,98
	- w tym: tłumacze języka migowego <i>(liczba osób)</i>	92
2.	b) kadra finansowo księgową i pomocniczą <i>(liczba osób / liczba etatów)</i>	30/21,52
3.	Osoby zatrudnione na umowach zlecenia lub kontraktach <i>(liczba osób)</i>	306
IX.	Środki finansowe pozyskane w roku sprawozdawczym, w tym:	pozyskana ogółem kwota 12 368 135,60
1.	PFRON	3 213 282,32
2.	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	165 100,00
3.	Władze lokalne i samorządowe	1 190 603,59
4.	Warsztaty terapii zajęciowej	986 400,00
5.	Działalność gospodarcza	1 828 436,72
6.	Działalność odpłatna	922450,30
7.	Inne dotacje w tym z Unii Europejskiej	2 577 701,02
8.	Darowizny	461 510,58
9.	Składki Członkowskie	435 820,70
10.	1%	77 934,14
11.	Inne środki (m.in. czynsze, wpisowe, współpraca z innymi stowarzyszeniami i inne	508896,23

ZARZĄD GŁÓWNY

Rok 2014 był dla ZG PZG był bardzo trudny, ale i skuteczny w działaniach.

Podobnie jak w 2013 roku zmuszeni byliśmy znosić i odpiierać ataki na PZG, prowadzone przez osoby nie związane z naszą organizacją.

Ich nieetyczne działania skłóciły środowisko osób głuchych i częściowo osłabiły działania zmierzające do wielu rozwiązań systemowych legislacyjnych.

Jednakże mimo tych działań Polski Związek Głuchych nie stracił rangi i poszanowania ze strony władz, organów ministerialnych i współpracujących stowarzyszeń. Byliśmy zapraszani na konsultacje społeczne dotyczące rozwiązań mających wpływ na poprawę życia osób niepełnosprawnych, w tym głuchych.

W marcu 2014 roku zwołany został Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Delegatów w celu wprowadzenia zmian w Statucie oraz ustalenia kierunków działania w okresie transformacji jednostek organizacyjnych naszego stowarzyszenia.

Zarząd Główny PZG w okresie sprawozdawczym zatrudniał 8 osób w pełnym wymiarze czasu pracy, oraz 2 osoby w niepełnym wymiarze (z tego 2 osoby przebywały na urloпах wychowawczych).

Działania urzędującego prezydium:

Priorytety i kierunki działań urzędującego prezydium ZG PZG skupiły się wokół realizacji 5 postulatów problemowych.

Ich realizacja odbywała się we współpracy z wieloma ministerstwami oraz organizacjami pozarządowymi, takimi jak:

- Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych – PFON
- Koalicja na rzecz Osób z Niepełnosprawnością – KN
- Koalicja Niesłyszących – KN
- Polska Unia Zatrudnienia Wspomagane – PUZW
- Forum Dostępnej Cyberprzestrzeni – FDC
- Rzecznik Praw Obywatelskich – RPO
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej – MPIPS
- Ministerstwo Edukacji Narodowej – MEN
- Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji – MAiC
- Ministerstwo Zdrowia – MZ
- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju – MiR
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – MKiDN
- Instytut Transportu Samochodowego – ITS
- Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego – FIRR
- Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych – BON
- Centralna Komisja Egzaminacyjna - CKE
- Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji - „Integracja”
- Najwyższa Izba Kontroli
- Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
- Telewizja Polska
- Ośrodki Szkolno – Wychowawcze dla głuchych i słabosłyszących
- instytucje publiczne i kulturalne oraz organizacje pozarządowe

Postulat 1: Zwiększenie dostępu osób głuchych do informacji (prawo do używania naturalnego języka migowego)

- Przyczynienie się do audytu NIK w zakresie realizacji ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się w instytucjach publicznych,
- Przygotowywanie propozycji zmian do ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się,
- Lobbowanie na rzecz zwiększenia w KRRiT dostępności czasu antenowego dla osób głuchych,
- Rekomendowanie do TVP tłumaczy PJM do tłumaczenia audycji telewizyjnych,
- Prowadzenie usługi wideo tłumacza o zasięgu ogólnopolskim,

- Działania zmierzające do dostosowania egzaminów na prawo jazdy do możliwości językowych i percepcyjnych osób niesłyszących,
- Działania zmierzające do systemowego wprowadzenia rozszerzenia zakresu tłumacza języka migowego o służbę zdrowia,
- Prowadzenie kampanii społecznych stanowiących o problemach i potrzebach głuchych,
- Podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia dostępności przestrzeni publicznej dla głuchych i słabosłyszących: dostępność stron internetowych, telefonii, pętli indukcyjnych i tłumaczy.

Postulat 2: Dostosowanie edukacji do potrzeb osób głuchych.

- Przyczynienie się do wydania przez MEN podręcznika (Elementarza) dla uczniów klas I z płytą zawierającą tłumaczenie na PJM,
- Rewizja treści arkuszy oraz procedur egzaminacyjnych w szkołach pod kątem dostosowania do potrzeb osób głuchych,
- Współautorstwo publikacji dotyczących głuchych, ich potrzeb, sytuacji i problemów,
- Działania zmierzające do zapewnienia bezpłatnych tłumaczy języka migowego w szkołach policealnych i na uczelniach,
- Zgłaszanie postulatów, uwag do ustaw i rozporządzeń pod kątem potrzeb głuchych uczniów (m.in. wprowadzenie programów pracy z rodzicami dzieci niesłyszących w poradniach psychologiczno-pedagogicznych oraz ośrodkach wczesnej interwencji, dostosowanie podręczników dla dzieci głuchych, wprowadzenie edukacji dwujęzycznej, zapewnienie ciągłości pomocy tłumacza języka migowego w roku szkolnym).

Postulat 3: Dostosowanie mechanizmów rynku pracy do potrzeb osób głuchych

- Starania o zmianę przepisów BHP i orzecznictwa,
- Wprowadzenie usług wideo tłumacza do pośrednictwa w poszukiwaniu pracy oraz w procesie wsparcia w przygotowaniu zawodowym,
- Doprowadzenie do rozszerzenia katalogu zawodów dla głuchych w zakresie zdobycia uprawnień do zawodowego prawa jazdy kat. C,
- Udział w tworzeniu metod i narzędzi wspomagających głuchych i słabosłyszących na rynku pracy (m.in. zatrudnienie wspomaganie, trener pracy, asystent osoby niepełnosprawnej).

Postulat 4: Dostosowanie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, gdzie występuje niepełnosprawność słuchu

- Współpraca z komisjami i grupami w sprawie systemowych rozwiązań w funkcjonowaniu rodzin z niepełnosprawnymi dziećmi,
- Udział w pracach grup roboczych nt. wprowadzenia zmian w zakresie w tzw. „wczesnej interwencji” w przypadku wykrycia głuchoty u dziecka,
- Wystąpienia, rozmowy i konsultacje w sprawie wprowadzenia edukacji dwujęzycznej uczniów niesłyszących,

Postulat 5: Dostosowanie mechanizmów wsparcia finansowego i pomocy społecznej dla osób głuchych i ich potrzeb

- Opracowanie uwag do rozporządzenia w sprawie zaopatrzenia w środki ortopedyczne oraz środki pomocnicze,
- Prowadzenie programów regrantingowych dla młodzieży.

Przedstawione powyżej zagadnienia są jedynie wybranymi elementami prowadzonych przez nas założeń w postulatach działań. Aktywność Polskiego Związku Głuchych obejmuje wiele innych aspektów życia i funkcjonowania społecznego głuchych.

Bardzo istotnym i ważnym wydarzeniem było zorganizowanie 20 marca 2014r Konferencji „Edukacja Głuchych” przy współpracy Biura rzecznika Praw Obywatelskich oraz Oddziału Łódzkiego PZG.

ZESPÓŁ DS. ORGANIZACYJNO-PROJEKTOWYCH

Powołany w grudniu 2012 r. Zespół ds. Organizacyjno-Projektowych w 2014 roku zrealizował następujące projekty:

- **„Sign City”** - projekt o charakterze ponadnarodowym, dwustronna wymiana młodzieżowa w Turcji finansowana z Programu Młodzież w Działaniu. Podczas wymiany młodzieżowej odbyły się prezentacje kultur narodowych, warsztaty dotyczące udogodnień dla różnych rodzajów niepełnosprawności w miejscach publicznych, warsztaty dot. tworzenia mapy myśli, filmowe, plastyczne; dyskusje, praca w grupach.) Młodzież miała okazję dyskutować na temat sytuacji głuchych w Polsce i w Turcji.
- **„Feel the sport”** - projekt o charakterze ponadnarodowym. Dwustronna wymiana polskiej i chorwackiej młodzieży, która odbyła się w Polsce. Poruszająca temat integracji osób z różnymi niepełnosprawnościami w tym słyszących z niesłyszącymi, tożsamości kulturowej i językowej poprzez działania sportowe. W ramach projektu zostały sprawdzone i wypracowane metody pracy z młodzieżą włączające osoby z różnymi niepełnosprawnościami do wspólnych działań. W projekcie wzięły udział również osoby z niepełnosprawnościami sensorycznymi, ruchowymi.
- **„Aktywna młodzież mieszka w Warszawie”** - projekt o charakterze lokalnym finansowany przez UM Warszawy. Podczas drugiej edycji projektu w 2014 dofinansowano cztery projekty realizowane przez nieformalne grupy młodzieży przy wsparciu ZOP (koordynacja, pomoc merytoryczno-formalna dla młodzieży i nauczycieli, uczestnictwo w spotkaniach, nadzór i ewaluacja realizowanych przez młodzież projektów). Projekt realizowany w ścisłej współpracy z Ośrodkami Szkolno-Wychowawczymi w Warszawie.
- **Projekt Studio fotograficzno-filmowe ZG PZG** - do realizacji profesjonalnych sesji zdjęciowych do kampanii społecznych i informacyjnych PZG, nagrywania videoblogów, prowadzenia projektów międzynarodowych i ogólnopolskich propagujących m.in. język migowy, a także działania motywujące młodzież do różnorodnej aktywności. W 2014 roku wykonano następujące czynności: zaadoptowanie lokalu użytkowego na potrzeby studia, zaprojektowanie wystroju wnętrza, wynajęcie ekipy remontowej, wykonanie prac budowlano-remontowych. Dodatkowo, tworzenie wszystkich materiałów filmowych, multimedialnych i graficznych dla ZG PZG. Obsługa strony internetowej www.pzg.org.pl oraz facebook Polski Związek Głuchych Zarząd Główny

Udział w projektach:

- W ramach współpracy z Polskim Forum Osób Niepełnosprawnych – udział w 5-cio miesięcznej fazie pilotażu w projekcie systemowym „Trener pracy jako sposób na zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych”
Testowanie pięcioetapowego modelu zatrudnienia wspomaganego w odniesieniu do pracy z głuchym klientem. Stworzenie gruntu do późniejszego aplikowania w zakresie aktywizacji zawodowej i stworzenia Agencji Zatrudnienia lub Centrum Szkoleniowego z zakresu działalności trenera pracy.
- Udział reprezentantki z Polski w Obozie Młodzieżowym organizowanym przez Światową Federację Głuchych.

W 2014 r. Zarząd Główny PZG współpracował z różnymi organizacjami lokalnymi i międzynarodowymi oraz nawiązał kontakt z nowymi instytucjami partnerskimi, które zaowocowały nowymi projektami m.in.:

- nawiązanie współpracy ze szkołami dla głuchych w Turcji i w Niemczech,
- współpraca i koordynowanie pracy wolontariuszy,
- współpraca ze szkołami dla głuchych w Warszawie,
- nawiązanie współpracy z Muzeum Narodowym w Warszawie,
- współpraca z Europejską Unią Głuchych (EUD), Światową Federacją Głuchych (WFD), Polskim Forum Osób Niepełnosprawnych (PFON), Grupą Artystów Głuchych (GAG), Fundacją Kultury Bez Barier oraz narodowymi związkami głuchych w Europie.

KWARTALNIK „ŚWIAT CISZY”

Kwartalnik „Świat Ciszy” adresowany jest do środowiska niesłyszących i niedosłyszących, a także ich rodzin CODA (słyszące dzieci niesłyszących rodziców), działaczy, wolontariuszy oraz opiekunów dzieci z wadami słuchu. Nasz magazyn podejmuje problematykę z zakresu działalności kulturalnej na rzecz niesłyszących i słabo słyszących, informuje o wydarzeniach istotnych dla środowiska oraz działaniach stowarzyszeń i organizacji niesłyszących. W 2014 roku ukazały się 4 numery „Świata Ciszy, każdy w nakładzie 1250 egzemplarzy. Dofinansowanie na realizację projektu pochodzi z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu, Promocja literatury i czytelnictwa priorytet – Czasopisma. Świat Ciszy w formie papierowej był dostarczany do Oddziałów, Poradni PZG oraz bibliotek i innych instytucji. Kwartalnik od 2014 był także dostępny w polskim języku migowym na stronie www.swiatciszy.pl

CENTRUM EDUKACYJNE JĘZYKA MIGOWEGO

W związku z podjęciem w 2013 r. uchwały o prowadzeniu zajęć/nauki z PJM, w lutym 2014 r. praca CEJM skupiła się przede wszystkim na przygotowaniu nowych zasad certyfikacji tłumaczy języka migowego. Opracowane procedury są zgodne ze standardami europejskimi. Główna i zasadnicza zamiana dotyczyła formy przeprowadzania egzaminu. Egzamin pn. „Słownictwo”, w którym sprawdzano znajomość znaków pojęciowych języka migowego (ok. 1.000 - N, T1 lub 2.500 – T2) został zastąpiony sprawdzianem „Rozumienie”. Celem tego sprawdzianu jest skontrolowanie umiejętności odbierania informacji nadawanych w języku migowym. Ponadto wprowadzono trzeci sprawdzian dla osób ubiegających się o certyfikat N - „Tłumaczenie i etyka tłumacza” i jeden egzamin sprawdzający, dla osób przedłużających ważność certyfikatu. Ponadto obecnie wydanie certyfikatu uzależnienie jest od ocen otrzymanych na poszczególnych sprawdzianach. Proces certyfikacyjny kończy się wynikiem pozytywnym jeżeli uczestnik zda każdy z trzech (N, T1) lub czterech sprawdzianów (T2), z tym, że można otrzymać tylko jedną ocenę dobrą, a w przypadku osób ubiegających się o certyfikat biegłego tłumacza (T2) ocena dobra nie może być ze sprawdzianu „Wiedza o głuchych i etyka tłumacza”.

W wyniku wprowadzonych zmian:

- zniesiono wydawanie bezterminowych certyfikatów N w zamian wydawane są certyfikaty N z 4 letnim okresem ważności,
- wprowadzono możliwości uzyskania certyfikatów bezterminowych, po trzykrotnym, zdaniu na ocenę bardzo dobrą egzaminu sprawdzającego,
- wydawane są certyfikaty kompetencji tłumacza w zakresie języka migowego, a nie jak było dotychczas kompetencji tłumacza w zakresie systemu-językowo migowego
- zmieniono cennik opłat, poprzez dodanie 5 nowych pozycji min. opłata za: wydanie duplikatu, zmianę nazwiska na certyfikacie, wydanie opinii przez wojewódzkiego koordynatora języka migowego.

Nowe procedury zostały opublikowane 04 marca 2014 r., a w dniu 26 kwietnia br. przeprowadzono pierwszy egzamin certyfikacyjny na zmienionych zasadach. Po raz pierwszy do egzaminu mogły podejść osoby posługujące się systemem językowo-migowym oraz polskim językiem migowym.

Wpłynęło 7 wniosków o otwarciu po raz pierwszy przewodu certyfikacyjnego oraz 5 wniosków o przedłużeniu certyfikatu. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Do egzaminu przystąpiło łącznie dwanaście osób zdało sześć. Z osób podchodzących pierwszy raz do egzaminu, tylko jedna pozytywnie ukończyła proces certyfikacji - wydano certyfikat T2. Natomiast egzamin sprawdzający zdały wszystkie osoby przystępujące do niego. Wydano 3 certyfikaty T1 oraz 2 certyfikaty T2 (jedna osoba została przekwalifikowana z T1 na T2). Ponadto jedna osoba przystąpiła do egzaminu poprawiającego ocenę i zdała go.

W dniu 22 listopada 2014 r. odbyła się kolejna sesja egzaminacyjna. łącznie wpłynęły 22 wnioski (8–nowych i 14–przedłużających ważność certyfikatów). Na egzamin stawiło się szesnaście osób. Do egzaminu po raz pierwszy przystąpiło sześć osób (N – 2 osoby, T1 – 3 osoby i T2 – 1 osoba). Dwie osoby uzyskały wynik pozytywny (1 – N i 1 – T2). Pozostałe dziesięć osób występowało o przedłużenie ważności certyfikatów. Do egzaminu sprawdzającego przystąpiły wszystkie osoby spośród, których jedna nie zdała. Ponadto sześć osób przystąpiło do egzaminu poprawiającego ocenę. Cztery spośród nich uzyskały oceny uprawniające do otrzymania certyfikatu.

W okresie sprawozdawczym prowadzono działania dotyczące przedłużania certyfikatów dla pracowników Polskiego Związku Głuchych.

Ogólną liczbę wydanych certyfikatów w okresie 01.01-31.12.2014 r. przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj certyfikatu	Osoby indywidualne	Pracownicy PZG	łącznie
N	3	0	3
T1	15	6	21
T2	4	3	7
W1	2	4	6
W2	0	3	3
Razem	24	16	40

Centrum Edukacyjne Języka Migowego w 2014 r. prowadziło trzykrotnie nabór na warsztaty z Polskiego Języka Migowego - poziom podstawowy A1. Z powodu braku chętnych, zorganizowano i przeprowadzono tylko jedne warsztaty szkoleniowe A1 – 60 godz. dydaktycznych. Zajęcia trwały od 03 października do 24 listopada i uczestniczyło w nich 6 osób. Po ukończonym kursie uczestnicy zadeklarowali chęć kontynuowania nauki na kolejnym poziomie. Warsztaty PJM na poziomie A2 rozpoczęły się w styczniu 2015 r.

Ponadto dwukrotnie ogłaszano nabór na kurs przygotowawczy dla tłumaczy języka migowego T1. Z powodu braku chętnych realizacja kursu nie doszła do skutku.

W 2014 r. pracownicy CEJM podjęli i wykonali następujące zadania:

- wyszukanie, przygotowanie i złożenie 7 zapytań ofertowych na organizację szkoleń z języka migowego dla podmiotów państwowych i prywatnych. Złożone oferty nie zostały wybrane do realizacji.
- przygotowanie i opracowanie wniosku w Edycji 2 Projektów Tematycznych Fundacji im. Stefana Batorego pt. „Gimnazjaliści wobec niepełnosprawności”. Projekt przeszedł pozytywnie ocenę formalną, uzyskując 4,4 pkt. Do drugiego etapu przechodziły projekty z oceną od 6,4 pkt.

- przygotowanie i wysłano odpowiedź na pismo do Najwyższej Izby Kontroli – Delegatury w Poznaniu zawierające uwagi do zapisów i stosowania w praktyce ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się
- prowadzenie konsultacji z MEN dotyczącej umieszczenia w elementarzu dla kl. 1 szkoły podstawowej znaków języka migowego
- przygotowanie i rozpoczęcie pilotażowego projektu nauki podstaw języka migowego w jednym z przedszkoli w Warszawie
- prowadzenie korespondencji z Urzędem Miasta Warszawa w sprawie tłumaczy on-line oraz rejestru tłumaczy
- powołanie grupy roboczej, której głównym zadaniem będzie stworzenie ogólnopolskich programów do nauki polskiego języka migowego. 3 grudnia odbyło się pierwsze spotkanie.

W 2014 r. pracownicy CEJM udzielali odpowiedzi na pisma i e-maile związane z działalnością Centrum. Blisko 44% pytań dotyczyło procesu certyfikacji, ponad 36% spraw wiązało się z kursami języka migowego, a 11% zagadnień odnosiło się do kwestii tłumaczeń. Pozostałe 9% to różnego rodzaju zapytania np. dotyczące zgody na prowadzenie zajęć, wydania duplikatu zaświadczenia itp. Ponadto na bieżąco udzielano wyjaśnień telefonicznych. Prowadzono również bieżącą korespondencję z oddziałami w sprawach związanych z językiem migowym. Działania te koncentrowały się głównie na: nadawaniu numerów dla zaświadczeń o ukończonych kursach z języka migowego prowadzonych w poszczególnych jednostkach PZG, nadzorze nad dokumentacją szkoleniową – archiwizacja protokołów egzaminacyjnych, współpracy z wojewódzkimi koordynatorami ds. języka migowego. Ponadto prowadzono administrację strony internetowej www.cejm.info.pl, na której umieszczano na bieżąco m.in. ogłoszenia o kursach, informacje o egzaminach certyfikacyjnych. Prowadzony był również nadzór nad listą tłumaczy i wykładowców języka migowego. Prace skupiały się głównie na aktualizowaniu listy.

DZIAŁALNOŚĆ ODDZIAŁÓW

BEZROBOCIE

Zarząd Główny podjął działania przeciw bezrobociu w środowisku osób niesłyszących. Została powołana Unia Zatrudnienia Wspomagane, której współzałożycielem jest PZG. Krzysztof Kotyniewicz – sekretarz ZG PZG pełni funkcję wiceprezesa Unii, która będzie się zajmowała nowatorskimi rozwiązaniami wsparcia osób niepełnosprawnych.

Oddziały PZG 2014r przeciwdziałały bezrobociu poprzez:

- współpracę z Wojewódzkimi Urzędami Pracy oraz organizacjami zajmującymi się podwyższaniem kwalifikacji zawodowych,
- wyszukiwanie ofert pracy, pomoc w przygotowywaniu CV,
- działania promocyjne mające na celu przedstawienie niesłyszącego pracownika jako pełnowartościowego i wykwalifikowanego do pracy w wyuczonym zawodzie, np. poprzez rozmowy z pracodawcami, tłumaczenia na targach pracy,
- pomoc z zakresu zagadnień prawa pracy oraz w uzupełnianiu dokumentacji,
- organizację kursów zawodowych.

Przykładowo we Wrocławiu, podobnie jak w ubiegłym roku, pracownicy w ramach realizacji zadania „Stop wykluczeniu- żyjemy aktywnie, realizujemy marzenia” podejmowali wiele działań mających na celu pomoc w znalezieniu pracy.

Oddział łódzki brał udział w projekcie „Staż w Administracji Publicznej” realizowany przez Fundację Instytutu Rozwoju Regionalnego. Celem projektu była aktywizacja zawodowa osób głuchych poprzez m.in. organizację staży w administracji publicznej. Dodatkowym efektem stażu jest budowanie pozytywnego wizerunku osób głuchych w urzędach. Poza stażami w projekcie odbywały się szkolenia, konsultacje, warsztaty i wsparcie dla trenerów pracy.

W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, oddział Kujawsko-Pomorski zorganizował kursy zawodowe takie jak:

- Kadry i place,
- Florystyka,
- Elektryczny- E-1,
- Pracownik biurowy,
- Kurs Malej Gospodyni,
- Masażu
- Opiekun dziecięcy i osób starszych.

W ramach tego projektu 30 osób skierowano na staże zawodowe, a 11 osób uzyskało zatrudnienie.

Kilka Oddziałów korzystało z pomocy doradców zawodowych, którzy regularnie spotykali się z osobami niesłyszącymi poszukującymi pracy.

USŁUGI INDYWIDUALNE

Potrzeba prowadzenia usług indywidualnych wynika z faktu, że osoby niesłyszące pozostawione są często samym sobie w rozwiązywaniu codziennych problemów, co powoduje ich frustracje i poczucie osamotnienia. Świadczenie tych usług jest więc najważniejszym i zarazem podstawowym zadaniem realizowanym przez Ośrodki Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Niesłyszących Polskiego Związku Głuchych.

Wsparcie dotyczy głównie pomocy tłumacza języka migowego w urzędach i instytucjach podczas załatwiania formalności. Osoby niesłyszące otrzymywały wsparcie również podczas sytuacji wymagających sprawnego posługiwania się pismem, takich jak pomoc w wypełnianiu deklaracji podatkowych, wniosków o dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego – aparatów słuchowych, zestawów komputerowych i innych.

Pomoc taka, potrzebna jest zarówno osobom niepełnosprawnym jak i ich rodzinom. Opiera się na pomocy w załatwianiu przysługujących ulg, pośredniczeniu w załatwianiu zasiłków: rehabilitacyjnych, zasiłków stałych, świadczeń rodzinnych, mieszkaniowych oraz ulg rehabilitacyjnych, tłumaczeniu spraw sądowych, pomoc w pisaniu pozwów i odpowiadanie na nie, pośredniczenie u notariuszy w sprawach majątkowych, zapisów testamentalnych, przy wykupie mieszkań. Stałym elementem pomocy indywidualnej jest także uczestniczenie w komisjach lekarskich, oraz komisjach odwoławczych dotyczących orzecznictwa rentowego i poza rentowego, orzecznictwo w sprawie stopnia niepełnosprawności, uprawnień do odszkodowania z tytułu nieszczęśliwych wypadków.

W 2014 r. zrealizowano ogółem 73 511 usług dotyczących spraw indywidualnych.

USŁUGI PODSTAWOWE I GRUPOWE

We wszystkich placówkach realizowano świadczenia grupowe mające na celu ochronę praw i interesów osób niesłyszących, rozwiązywanie problemów środowiska, wyrabianie zaradności osobistej oraz integracja społeczna. W większości Ośrodków odbywały się spotkania świetlicowe. W ramach tych spotkań działają różnorodne koła zainteresowań tj. plastyczne, komputerowe, kulinarne, dyskusyjne, biblioteczne, seniora.

W Łodzi oraz Radomiu prężnie działają Warsztaty Terapii Zajęciowej. Placówki realizują zadania w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i medycznej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności. Zajęcia pod kierunkiem instruktorów prowadzone są w systemie rotacyjnym, równolegle prowadzone są zajęcia relaksacyjno-rekreacyjne oraz zapewniona jest opieka medyczna i wsparcie psychologa dla wszystkich uczestników WTZ.

W Bydgoszczy, Inowrocławiu i Grudziądzu bardzo prężnie działają kluby sportowe, ich członkowie regularnie spotykają się na turniejach Piłki Halowej Mężczyzn.

W usługach grupowych wciąż najważniejszą pozycję zajmuje przełamywanie barier językowych przez tłumaczenie i omawianie programów TV, artykułów z prasy, broszur i aktów prawnych. Dużym zainteresowaniem cieszą się zajęcia integracyjno - kulturalnooświatowe, takie jak konkursy, turnieje, imprezy sportowo-rekreacyjne, spotkania okazjonalne. Ważnym elementem w działalności naszych placówek jest organizacja wycieczek i turnusów rehabilitacyjnych.

Oddział w Łodzi nadal realizował projekt Wideotłumacz.pl.

W 2014r wdrożono testowe rozwiązanie w banku BPH, ułatwiając obsługę osób niesłyszących.

Zostało opracowane i weszło w życie rozporządzenie Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji dotyczące standardów obsługi osób głuchych w firmach telekomunikacyjnych. Obsługa osób głuchych według tych standardów odbywa się w około 100 lokalizacjach w całej Polsce.

KULTURA

W okresie od stycznia do grudnia 2014r członkowie i podopieczni Oddziału Zachodniopomorskiego Polskiego Związku Głuchych brali czynny udział w zajęciach kół zainteresowań: wideo-filmowym, fotograficznym, plastycznym, florystycznym i rękodzieła.

Zainteresowani zajęciami w kołach; wideo-filmowym, fotograficznym doskonalili i rozwijali własny warsztat pracy. Wykonane zdjęcia stanowią dokumentacje imprez, spotkań klubowych i innych ważnych wydarzeń.

Zajęcia plastyczne i rękodzieła umożliwiły doskonalenie umiejętności manualnych, uczestnicy mogli poznawać techniki rysunku i malarstwa oraz doskonalić znajomość posługiwania się różnorodnymi technikami plastycznymi. Na zajęciach przygotowywano ozdobne kompozycje i stroiki Wielkanocne i Bożonarodzeniowe. W zakresie malarstwa powstawały pejzaże i martwa natura.

Oddział łódzki kontynuował rozpoczęty w 2010 r. projekt „Spread The Sign”. Polega on głównie na tworzeniu internetowego słownika znaków migowych z kilkunastu państw Europy, a także świata.

Podobnie jak w latach ubiegłych aktywnie działała Galeria Kredens.

Działania Galerii w roku 2014:

1. Wystawa malarstwa w Galerii Kredens- Martyna Wolna „Obrazy zamalowywane”
2. „Wymiana” Kredensowy pchli targ
3. Noc Muzeów 2014, Justyna Kieruzalska „Nie rozumiem, co do mnie mówisz, proszę, napisz mi na kartce”
4. Anna Seeman „Fotografiai”
5. Prezentacja wystawy Justyny Kieruzalskiej podczas imprezy plenerowej „Społecznie Zaangażowani”.
6. Przez S – wykłady z historii sztuki dla osób głuchych, mające na celu przybliżenie uczestnikom sztuki plastyczne, historii malarstwa, z uwzględnieniem twórców z uszkodzonym słuchem.
7. III Dni Kultury Głuchych – głównym celem była promocja twórczości artystycznej osób niesłyszących oraz integracja ze światem osób słyszących.

USŁUGI NA RZECZ OGÓŁU NIESŁYSZĄCYCH

Podobnie jak w latach ubiegłych do najważniejszych zadań na rzecz ogółu należało:

- opiniowanie przez Zarząd Główny PZG aktów prawnych i przepisów dotyczących osób niepełnosprawnych (ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczenia sytuacji prawnej osób niesłyszących)
- uczestnictwo przedstawicieli Związku w komisjach, radach, zespołach powoływanych na różnych szczeblach administracji, kontakty z parlamentarzystami
- organizowanie i obecność na konferencjach, sympozjach, spotkaniach dotyczących rehabilitacji i pomocy osobom niepełnosprawnym
- nagłaśnianie problematyki i popularyzacja wiedzy na temat środowiska niesłyszących w programach telewizyjnych, artykułach prasowych
- nawiązanie i utrzymywanie kontaktów z europejskimi i światowymi organizacjami działający na rzecz osób z uszkodzonym słuchem
- tłumaczenia programów telewizyjnych,
- wideo tłumacz, usługa która pozwala na swobodną komunikację osoby głuchej z tłumaczem języka migowego. Projekt rozpoczęty przez Łódź w 2012 r.

Placówki PZG realizowały nowe projekty rozpoczęte w 2014r oraz kontynuowały projekty z lat ubiegłych. Wiodącą placówką jest Oddział Łódzki, który w ubiegłym roku realizował łącznie 12

projektów w tym 6 z lat ubiegłych.

Projekty finansowane były m. innymi przez; Urząd Miasta Łodzi, Komisję Europejską za pośrednictwem Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji oraz za pośrednictwem Uniwersytetu w Orebro.

USŁUGI SPECJALISTYCZNE-REHABILITACJA DODATKOWA

W ramach pracy Ośrodków realizowane są usługi specjalistyczne-rehabilitacja dodatkowa. W roku 2014 realizowano różnego rodzaju szkolenia specjalistyczne, wykłady, kursy, zajęcia profilaktyczno-rehabilitacyjne, m.in. masaże rehabilitacyjne, oraz zajęcia logopedyczne i psychologiczne.

W 2014 r. znacznie wzrosła liczba szkoleń specjalistycznych, wykładów i kursów z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia. W porównaniu do 2013 r. liczba ta wzrosła z 215 do 297 szkoleń, w związku z czym zdecydowanie wzrosła również liczba uczestników. Wynosiła ona 16 468 osób, czyli o 8 316 uczestników więcej niż w roku ubiegłym.

Miniony rok był bardzo niepomysłny jeśli chodzi o turnusy rehabilitacyjne, odbyły się zaledwie 3 dla 66 uczestników.

W zakresie zajęć logopedycznych, ćwiczeń korekcji mowy nastąpił wzrost o 225 zajęć, natomiast liczba uczestników wzrosła o 1 996 osób.

STAN ZATRUDNIENIA W PZG

W 2014 r. w Oddziałach PZG zatrudnionych było łącznie 166 osób, w tym kadra specjalistyczna liczyła 136 osób, natomiast kadra finansowo-księgowa i pomocnicza liczyła 30 osób.

ŚRODKI FINANSOWE POZYSKANE W 2014 ROKU

W 2014 roku Oddziały pozyskały **ogółem 12 368 135,60 zł w tym:**

- 3 213 282,32** z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych , co stanowi 24,43% wszystkich pozyskanych środków w 2014r
- 1 190 603,59** od władz lokalnych i samorządowych, co stanowi 10,3% wszystkich pozyskanych środków w 2014r
- 989 400,00** z warsztatów terapii zajęciowej, co stanowi 8,4% wszystkich pozyskanych środków w 2014 r.
- 165 100,00** z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, co stanowi 1,4% wszystkich pozyskanych środków w 2014r
- 1 828 436,72** z działalności gospodarczej, co stanowi 15,0% wszystkich środków pozyskanych w 2014 r.
- 2 577 701,02** z innych dotacji w tym Unii Europejskiej, co stanowi 21,5% wszystkich środków pozyskanych w 2014 r.
- 461 510,58** darowizny, co stanowi 3,6% wszystkich środków pozyskanych w 2014 r.
- 435820,70** ze składek członkowskich, co stanowi zaledwie 3,6% wszystkich środków pozyskanych w 2014 r.
- 77 934,14** z 1% OPP, co stanowi 0,5% wszystkich środków pozyskanych w 2014 r.
- 508 896,23** innych środków, co stanowi 3,1% wszystkich środków pozyskanych w 2014 r.
- 922 450,30** z działalności odpłatnej, co stanowi 7,7% wszystkich środków pozyskanych w 2014 r.

B. Specjalistyczna Poradnia/Ośrodek Diagnostyki i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu PZG za rok 2014

Liczba Poradni/ Ośrodków ujętych w Sprawozdaniu Statutowym PZG za rok 2014: **22 placówki**

1. Liczba dzieci i młodzieży z uszkodzonym słuchem objęta opieką placówki <i>w tym:</i>	ogółem
podopieczni z ubytkiem słuchu lekkim	1 223
podopieczni z ubytkiem słuchu średnim	1 704
podopieczni z ubytkiem słuchu znacznym	1 093
podopieczni z ubytkiem słuchu głębokim	1 401
RAZEM	5 421
2. Liczba dzieci i młodzieży rodziców głuchych będący pod opieką placówki <i>w tym:</i>	
- dzieci z uszkodzonym słuchem	255
- dzieci słyszące	82
3. Dzieci i młodzież z uszkodzonym słuchem według wieku:	
poniżej 1 roku życia	158
1 – 3 lata	596
4 -6 lat	1 128
7 – 18 lat	2 740
powyżej 18 lat	834
RAZEM	5 456
4. Liczba podopiecznych z uszkodzonym słuchem systematycznie rehabilitowana tzn. , że wizyty podopiecznych w placówce PZG odbywają się od kilku do kilkunastu razy w miesiącu	2 594
5. Liczba podopiecznych z uszkodzonym słuchem i dodatkowymi niepełnosprawnościami	1 262
6. Liczba pacjentów posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności ogółem <i>w tym pacjenci z orzeczonym stopniem niepełnosprawności:</i>	3 502
- lekkim	258
- umiarkowanym	738
- znacznym	116
7. Dzieci i młodzież z uszkodzonym słuchem objęta opieką PZG i uczęszczająca do placówek oświatowych	
a) w przedszkolach <i>w tym:</i>	818
- dla dzieci słyszących	531
- dla dzieci głuchych i słabosłyszących	56
- integracyjnych	166
- specjalnych (dla dzieci ze sprzężonymi niepełnosprawnościami)	65
b) w szkołach <i>w tym:</i>	3 428
- podstawowych masowych	1 288
- podstawowych integracyjnych	326
- podstawowych dla dzieci głuchych i słabosłyszących	209
- gimnazjach masowych	416
- gimnazjach integracyjnych	132
- gimnazjach dla głuchych i słabosłyszących	112
- zawodowych masowych i integracyjnych	131

- zawodowych dla głuchych i słabosłyszących	93
- szkółach średnich masowych	296
- szkółach średnich dla głuchych i słabosłyszących	119
- szkołach pomaturalne	95
- szkołach wyższych	133
- nauczanie indywidualne	65
8. Liczba dzieci słyszących korzystających ze specjalistycznych usług / porad w PZG	5 120
9. Wykonane specjalistyczne usługi rehabilitacyjne	438 487
- logopedyczne	118 307
- pedagogiczne	34 228
- psychologiczne	28 777
- logorytmiczne	9 262
- reedukacyjne	5 233
- lekarskie	29 857
- audiometryczne	27 038
- zajęcia grupowe dla podopiecznych	20 065
- instruktaż dla rodziców	119 422
- wkładki douszne wykonane w ramach PZG	694
- pozostałe usługi /opinie, zaświadczenia i inne/	45 604
10. Rehabilitacja w domu rodzinnym dziecka (liczba dzieci)	148
11. Douczanie(liczba dzieci)	34
12. Rehabilitacja głuchoniewidomych (liczba dzieci / liczba osób dorosłych)	81/4
13. Rehabilitacja po wszczepieniu implantu ślimakowego (liczba dzieci / osób dorosłych)	646/59
14. Szkolenia organizowane przez PZG – dla:	
a) rodziców (liczba szkoleń / liczba uczestników)	115/861
b) nauczycieli (liczba szkoleń / liczba uczestników)	56/427
c) dla pracowników służby zdrowia (liczba szkoleń / liczba uczestników)	0/0
d) inni uczestnicy szkoleń / wymienić / (liczba szkoleń / liczba uczestników)	3/61
e) praktyki studenckie /liczba osób/	660
15. Podnoszenie kwalifikacji przez kadre PZG, ich udział w konferencjach, sympozjach, warsztatach szkoleniowych, inne, (liczba szkoleń / liczba osób uczestniczących)	223/156
16. Organizowanie kursów języka migowego:	
a) dla rodziców (liczba kursów / liczba uczestników)	1/5
b) dla dzieci i młodzieży (liczba kursów / liczba uczestników)	2/24
c) inni uczestnicy (liczba kursów/ liczba uczestników)	1/2
17. Turnusy rehabilitacyjne w roku sprawozdawczym:	
a) liczba zorganizowanych turnusów	6
b) liczba dzieci i młodzieży / rodziców / kadry uczestniczących w turnusach	129/111/31
18. Organizowane imprezy dla dzieci i młodzieży (liczba imprez / liczba dzieci)	107/1348
19. Popularyzacja tematyki z zakresu wad słuchu:	
- opracowanie ulotek, broszur (liczba oprac./liczba egzemplarzy)	6/3636

- liczba wygłoszonych wykładów nt. wad słuchu	67
- liczba udzielonych wywiadów w RTV, dla prasy	16
20. Liczba aparatów słuchowych znajdujących się w „banku aparatów”	143
21. Wolontariusze zaangażowani w działalność placówki PZG (<i>liczba osób/ liczba godzin</i>)	22/1684
22. Wykaz pracowników poradni, (łącznie z Punktami Rehabilitacyjno - Konsultacyjnymi) w tym:	
a) kadra specjalistyczna: m.in. logopeda, psycholog, pedagog (<i>liczba osób / liczba etatów</i>)	167/112,95
b) kadra medyczna: m.in. lekarz, audiometrystka, protetyk słuchu, pielęgniarka (<i>liczba osób / liczba etatów</i>)	31/22,87
c) kadra finansowo księgowo i pomocnicza (<i>liczba osób / liczba etatów</i>)	57/48,27
23. Osoby zatrudnione na umowach zlecenia, kontraktach, innych formach umowy, (<i>liczba osób</i>)	216
24. Środki finansowe pozyskane w roku Sprawozdawczym, w tym:	
Narodowy Fundusz Zdrowia	10 995 710,36
PFRON	1 352 475,97
Ministerstwo Zdrowia	0
Władze lokalne i samorządowe	211 221,17
Działalność gospodarcza	771 463,94
Fundacja Dźwięki Marzeń	424 967,00
Sponsorzy prywatni	18 823,26
Zakłady pracy	0
Inne środki (wymienić jakie)	255 737,64
RAZEM	14 030 399,34

DZIAŁALNOŚĆ PODSTAWOWA PLACÓWEK REHABILITACYJNYCH DLA DZIECI za rok 2014

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku PZG prowadził następujące **placówki rehabilitacji dzieci i młodzieży:**

- 22 poradnie/specjalistyczne ośrodki rehabilitacji dzieci i młodzieży PZG
- 25 punktów rehabilitacyjno-konsultacyjnych

Specjalistyczne Ośrodki Diagnostyki i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu PZG prowadzą kompleksową rehabilitację słuchu i mowy u dzieci z uszkodzonym słuchem oraz innymi dysfunkcjami w rozwoju oraz u dzieci z zaburzeniami mowy.

PODOPIECZNI

W 2014 roku pod opieką placówek rehabilitacyjnych PZG było ogółem **5 421** dzieci i młodzieży w tym:

- **1 223** dzieci i młodzieży z uszkodzonym słuchem
- **1 704** dzieci z uszkodzonym słuchem oraz dodatkowymi niepełnosprawnościami
- **1 093** podopiecznych to dzieci i młodzieży rodziców głuchych
- **1 401** podopiecznych z uszkodzonym słuchem uczestniczyło w systematycznej rehabilitacji

Dzieci i młodzież z uszkodzonym słuchem w podziale wg grup wiekowych

PRZEDZIAŁ WIEKOWY	LICZBA PODOPIECZNYCH
Poniżej 1 roku życia	158
1-3 lata	596
4-6 lat	1128
7-18 lat	2740
Powyżej 18 roku życia	834
OGÓŁEM	5456

Dzieci i młodzież z uszkodzonym słuchem w podziale wg ubytku słuchu

UBYTEK SŁUCHU	LICZBA PODOPIECZNYCH
lekki	1 223
średni	1 704
znaczny	1 093
głęboki	1 401
OGÓŁEM	5 421

ZATRUDNIENIE W PLACÓWKACH REHABILITACYJNYCH:

- kadra specjalistyczna rehabilitacyjna (logopedzi, psychologowie, pedagodzy) – 167 osób na 112,95 etatach,
- kadra medyczna (lekarze, audiometryści, logopedzi, protetycy słuchu, pielęgniarki) – 31 osób na 22,87 etatach,
- kadra finansowo księgową i pomocniczą – 57 osób na 48,27 etatach,
- umowy zlecenia, kontrakty i inne umowy – 216 osób,
- wolontariusze – 22 osoby

DZIAŁALNOŚĆ PODSTAWOWA

W roku sprawozdawczym 2014 wszystkie placówki prowadziły kompleksową i wielospecjalistyczną opiekę diagnostyczno-rehabilitacyjno-terapeutyczną nad pacjentami z uszkodzonym słuchem, wadami i zaburzeniami rozwoju mowy oraz innymi dysfunkcjami.

Wspólnym priorytetem jest diagnozowanie wady słuchu u niemowląt do trzeciego miesiąca ich życia, aparatowania bezpośrednio po diagnozie i objęcie kompleksową rehabilitacją od 6 miesiąca życia dziecka.

Podstawowe działania rehabilitacyjne, które podejmowali specjaliści w stosunku do podopiecznych oraz ich rodziców i opiekunów to:

- wczesna interwencja terapeutyczna, w odniesieniu do dziecka i rodziny,
- terapia surdologopedyczna słuchu i mowy dzieci i młodzieży,
- terapia logopedyczna dzieci z zaburzeniami słuchu i wzroku,
- rehabilitacja dzieci oraz osób dorosłych z wszczepem ślimakowym,
- terapia słuchowa dzieci w tym logorytmika,
- diagnoza i terapia psychologiczna dziecka,
- prowadzenie surdopedagogicznych badań diagnostycznych dzieci i młodzieży, określenie ich
- indywidualnych możliwości i perspektyw rozwojowych,
- prowadzenie zajęć terapeutycznych surdopedagogicznych,
- uwzględnienie w procesie rehabilitacji dziecka z uszkodzonym słuchem różnych kanałów komunikacji i resztek słuchowych, agnozji wzrokowej, wprowadzenie do terapii języka migowego jako metody wspomagającej,
- prowadzenie terapii z wykorzystaniem nowoczesnych metod i pomocy dydaktycznych, audiowizualnych, komputerowych.

Zajęcia rehabilitacyjne z dziećmi i młodzieżą prowadzone były w formie zajęć indywidualnych oraz zajęć grupowych. Zajęcia odbywały się na terenie siedzib poradni ale również podczas trwania turnusów rehabilitacyjnych letnich i zimowych, podczas zajęć w domach rodzinnych dzieci, spotkań integracyjnych.

Każde nowo przyjęte dziecko było konsultowane przez poszczególnych specjalistów w poradni w celu zdiagnozowania i opracowania indywidualnego programu rehabilitacji, którym obejmowano dziecko i jego najbliższe otoczenie.

Szczególną opieką otaczano dzieci z wadą słuchu i dodatkowymi niepełnosprawnościami: wady wzroku, mikrouszkodzenia układu nerwowego, upośledzenie umysłowe, mózgowie porażenie dziecięce, Zespół Downa, zespoły uwarunkowane genetycznie, autyzm, nadpobudliwość ruchowa, wady postawy i inne.

Dużą uwagę w działaniach rehabilitacyjnych przywiązywano do pracy z rodzicami. Zasadą jest, że rodzice młodszych dzieci mają obowiązek uczestniczenia w zajęciach indywidualnych. Podczas nich uczą się, jak pracować z dzieckiem w domu. Otrzymują też konkretne rady oraz pomoce i materiały dydaktyczne. Na rzecz rodziców podejmowane są wielorakie działania:

- poradnictwo terapeutyczne rodziców,
- warsztaty szkoleniowe, wykłady,
- grupy wsparcia dla rodziców,
- pomoc w podejmowaniu odpowiednich postaw rodzicielskich w stosunku do dziecka z uszkodzonym słuchem,
- pomoc prawną,
- pomoc w rozwiązywaniu spraw życiowych.

Łącznie placówki rehabilitacji dzieci i młodzieży udzieliły w roku sprawozdawczym **438 487** usług na rzecz podopiecznych i ich rodziców.

RODZAJE PORAD	LICZBA ICH WYKONANIA
Logopedyczne	118 307
Pedagogiczne	34 228
Psychologiczne	28 777
Logorytmiczne	9 262
Reedukacyjne	5 233
Lekarskie	29 857
Audiometryczne	27 038
Zajęcia grupowe dla podopiecznych	20 065
Instruktaż dla rodziców	119 422
Wkładki douszne w ramach PZG	694
Pozostałe usługi	45 604

PROJEKTY REALIZOWANE W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

W 2014 r. w placówkach PZG realizowano swoje cele statutowe biorąc udział w wielu projektach na rzecz dzieci, młodzieży oraz ich rodziców. Realizowano kontrakty i umowy z NFZ, kontynuowano również różnorodne zadania i projekty z lat ubiegłych.

Dla przykładu w 2014 r. Specjalistyczny Ośrodek w Bydgoszczy kontynuował projekty:

- **„Kompleksowa rehabilitacja mowy i słuchu dzieci i młodzieży z uszkodzonym słuchem oraz z innymi dysfunkcjami rozwoju z uwzględnieniem rodziny, jako podstawowego środowiska terapeutycznego mającego istotny wpływ na proces usamodzielniania się osoby niepełnosprawnej”** – dofinansowany ze środków PFRON
- **„Program Powszechnych Przesiewowych Badań Słuchu u Noworodków”** zainicjowany przez Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy.
- **„Wspieranie rozwoju i zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zapobieganie najczęstszym problemom zdrowotnym i społecznym dzieci i młodzieży”** - zadanie zlecone przez Urząd Miasta Bydgoszczy

- Bydgoski Program Implantów Ślimakowych.

Również Specjalistyczny Ośrodek w Gdańsku kontynuował zadania z zakresu kompleksowej wielospecjalistycznej opieki nad dziećmi, młodzieżą i osobami dorosłymi z uszkodzonym słuchem z terenu województwa pomorskiego.

W 2014 r. realizował zadanie zlecone przez PFRON pn. „Z dobrym przewodnikiem w drodze do samodzielności” oraz „Opracowanie i wydanie poradnika dla rodziców dzieci z wadą słuch w wieku wczesnoszkolnym”. Wydana publikacja pod tytułem „Pasowanie na ucznia” było kontynuacją cyklu wydanych już poradników.

Kontynuowano także program „Dźwięki Marzeń” obejmujący terapią domową dzieci z wadą słuchu z terenu woj. Pomorskiego. Program w całości sfinansowała Fundacja Orange.

Z kolei młodzież ze Specjalistycznego Ośrodka w Częstochowie uczestniczyła w międzynarodowym projekcie „Tony możliwości” współfinansowanym ze środków Komisji Europejskiej w ramach Programu Erasmus + Młodzież. Wraz z młodymi Katalończykami uczyła się gry na bębnach, poznając nowe rytmy.

TURNUSY REHABILITACYJNE W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

W okresie sprawozdawczym zorganizowano 6 turnusów. Wzięło w nich udział 129 dzieci, 111 rodziców oraz 31 osób kadry specjalistycznej.

Turnusy rehabilitacyjne, organizowane przez PZG już od kilkadziesiąt lat, są sprawdzoną formą rehabilitacji, bardzo lubianą przez dzieci i ich rodziców. Intensywna rehabilitacja połączona z aktywnym wypoczynkiem przynosi przede wszystkim wymierne efekty, na które w warunkach poradnianych trzeba oczekiwać wiele miesięcy. Zadaniem turnusów rehabilitacyjnych jest dążenie do uzyskania u każdego pacjenta optymalnego poziomu rozwoju sprawności językowej i komunikacyjnej, która zapewni mu prawidłowe funkcjonowanie w grupie rówieśniczej. Jak podkreślają specjaliści, jest to forma pracy szczególnie ważna dla rodziców dopiero zaczynających proces rehabilitacji swoich dzieci. Ponadto turnusy, na ogół organizowane są w atrakcyjnych miejscowościach wypoczynkowych, nadmorskich i górskich, gdzie podopieczni mogą dodatkowo korzystać z walorów klimatycznych.

Niestety z roku na rok liczba turnusów zmniejsza się. Powody tego stanu rzeczy, są od lat takie same:

- odmowa w dofinansowaniu turnusu
- trudności w skompletowaniu odpowiedniej liczebnie grupy, chętnej do wyjazdu na turnus,
- pogarszająca się sytuacja ekonomiczna rodzin, bezrobocie rodziców.

KOMPLEKSOWA REHABILITACJA OSÓB IMPLANTOWANYCH

Grupa zaimplantowanych podopiecznych będąca pod opieką placówek PZG to 646 dzieci i 59 osób dorosłych. Z obserwacji specjalistów wynika, że implant stwarza dzieciom z dużym ubytkiem słuchu szansę na nabywanie umiejętności słownego porozumiewania się z otoczeniem i pełniejsze funkcjonowanie psychospołeczne. W przypadku dzieci do 4 roku życia prawidłowo zdiagnozowanych, wyłącznie z głębokim niedosłuchem lub głuchotą widoczne są bardzo dobre wyniki rehabilitacji po wszczęciu implantu ślimakowego. U starszych dzieci widoczna poprawa słyszenia, efekty rehabilitacji nie są tak jednoznaczne, jak w przypadku dzieci zaimplantowanych w młodszym wieku. U dzieci tych w dość szybkim czasie obserwuje się dobre reakcje słuchowe, co nie zawsze przekłada się na poprawę rozwoju języka. U pacjentów starszych głuchych od urodzenia często brak jest postępów dla rozwoju mowy. Znaczące postępy osiągają ci pacjenci, których rozwój przed implantem przebiegał harmonijnie.

Wszystkie osoby implantowane wymagały stałej diagnostyki audiologicznej, opieki surdopedagogicznej i wsparcia psychologicznego.

SKOLENIA ORGANIZOWANE PRZEZ PZG

Przeprowadzenie szkoleń i warsztatów dla zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych słuchowo przyczyniło się do podniesienia umiejętności pracy z osobami niesłyszącymi w tym sprawowania nad nimi opieki i udzielania im pomocy.

UCZESTNICZY	LICZBA SZKOLEŃ	LICZBA UCZESTNIKÓW
Rodzice	115	861
Nauczyciele	56	427
Praktyki zawodowe studentów	-	660
Inni uczestnicy szkoleń	3	61

Szkolenia są organizowane i przeprowadzane dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów, kadry i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji zawodowej lub społecznej osób niepełnosprawnych słuchowo. Uwzględniają one zagadnienia dotyczące integracji niesłyszących w najbliższym środowisku i społeczności lokalnej, zwiększenie ich aktywności życiowej, zaradności osobistej oraz niezależności ekonomicznej. Podnoszą umiejętność pracy z osobami niepełnosprawnymi, w tym sprawowanie nad nimi opieki i udzielania pomocy w zakresie ich rehabilitacji. Tematyka takich szkoleń była niezwykle szeroka i obejmowała zagadnienia związane z uszkodzeniem słuchu. Prezentowano najnowsze osiągnięcia z zakresu medycyny, psychologii, logopedii, surdopedagogiki. Pokazywano najnowsze osiągnięcia techniczne i nowości dotyczące aparatów słuchowych.

Przekazywano praktyczne porady i wskazówki na temat postępowania z dzieckiem niesłyszącym.

Szkoliła się również kadra specjalistyczna PZG, podnosząc swoje kompetencje, uczęszczając na szkolenia, kursy, warsztaty, konferencje, kongresy naukowe. Wielu pracowników podnosiło swoje kompetencje studiując podyplomowo. Organizowane były również szkolenia wewnętrzne dla pracowników administracji, które miały na celu zapoznanie ze zmianami w przepisach dotyczących dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania, jak również szkolenia zasad prawidłowej obsługi pacjenta.

ORGANIZOWANIE IMPREZ DLA PODOPIECZNYCH

Udział w imprezach uczy dzieci prawidłowych zachowań społecznych, pozwala na nabycie nowych doświadczeń językowych i komunikacyjnych oraz uczy ich większej samodzielności oraz odpowiedzialności.

Wzorem lat ubiegłych, odbył się szereg imprez okolicznościowych, turystycznych i sportowych dla dzieci i młodzieży. Odbyły się ogółem 107 imprezy, w których uczestniczyło 1348 podopiecznych naszych placówek. Były więc wyjścia do kina, warsztaty plastyczne, wycieczki krajoznawcze, wspólne świętowanie Wigilii, Andrzejek, Mikołajek, Walentynek, Dnia Dziecka, Dnia Babci i Dziadka. Do atrakcji należały również festyny, bale karnawałowe, spotkania teatralne.

Poradnia w Częstochowie wraz ze swymi najmłodszymi beneficjentami trzykrotnie gościła teatrzyk kukiełkowy z Krakowa.

ŹRÓDŁA DOFINANSOWANIA PLACÓWEK

Głównym źródłem finansowym placówek są następujące instytucje:

- Narodowy Fundusz Zdrowia
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- Ministerstwo Zdrowia
- Władze lokalne i samorządowe
- Działalność gospodarcza
- Fundacja Dźwięki Marzeń
- Sponsorzy prywatni
- Zakłady pracy